

NÉV	
NEPTUN-KÓD	

A dolgozat három részből áll: fogalmak meghatározásából, feleletválasztós kérdésekből és számítási feladatokból. A fogalmak *definióit a kijelölt helyen* adják meg! A feleletválasztós kérdések megoldásait a táblázatba kérjük átvezetni, *csak az ide átvezetett, egyértelműen jelölt válaszokat tudjuk értékelni!* A számolási feladatokat *mellékszámításokkal együtt* kérjük benyújtani. Jelöljék egyértelműen, melyik feladatrésze ad választ az adott megoldás!

A helyesen meghatározott fogalmak és a feleletválasztós kérdésekre adott helyes válaszok egyenként *5 pontot* érnek. A számítási feladatoknál részeredményre is jár pont, és ebből a feladattípusból komplett és helyes megoldásokkal legfeljebb *50 pont* szerezhető. A dolgozat *összesen 100 pontos*. A *sikeres dolgozathoz legalább 40 pontot* el kell érni.

Egy darab A/4-es pótlap és számológép használható, telefon nem!

A dolgozat megírására *45 perc* áll rendelkezésükre.

Jó munkát!

FELELETVÁLASZTÁS

1.	2.	3.	4.	5.	6.

1. Mely tényezők segítik elő egy kartell könnyebb kialakítását és fenntartását az alábbiak közül?

- a) a piaci kamatláb nagyon magas.
- b) a csalás viszonylag hamar ismerhető fel.
- c) az adott iparágban a piaci szereplők száma nagyon magas.
- d) Mindegyik előző válasz helyes.
- e) Egyik előző válasz sem helyes.

2. A térbeli Bertrand-modellben a „távolsági” egységköltség csökkenése (ceteris paribus)...

- a) hozzájárulhat a kevésbé hatékony piaci szereplők túléléséhez, (magasabb profitjához).
- b) várhatóan növeli a vállalatok egyensúlyi profitját.
- c) várhatóan csökkenti a vállalatok által a termékekért elkérhető egyensúlyi árat.
- d) nem hat a vállalatok profitjára, de várhatóan növeli az egyensúlyi árat.
- e) Egyik előző válasz sem hamis.

3. A Bertrand-duopólium homogén termékek és azonos vállalati határköltségek, illetve kapacitáskorlátok fennállása esetén, ha a fix költség mindkét vállalatnál nullával egyenlő, ...

- a) biztosan alacsonyabb árakat eredményez, mint a kapacitáskorlátok nélküli modell.
- b) minden esetben a tökéletes versenyzői kimenettel megegyező árakat eredményez.
- c) azt eredményezi, hogy az egyensúlyban biztosan csak az egyik vállalat fog termelni.
- d) a határköltségnél magasabb árakat eredményezhet (ha létezik egyidőszakos egyensúly).
- e) Egyik előző válasz sem helyes.

4. A Cournot-verseny tanult alapmodellje az olyan iparágak jellemzésére lehet alkalmas, ahol...
- a) a cégek között intenzív az árverseny, a vállalatok időről-időre jelentős árengedményekkel próbálják elhódítani egymás ügyfeleit.
 - b) a termelés és a fogyasztás jellemzően egy időben történik, mint például az éttermi szolgáltatások vagy a szélessávú internet-szolgáltatások esetében.
 - c) az iparág legtöbb vállalata hasonló, de valamilyen termékjellemzőt tekintve kissé eltérő termékváltozatot termel.
 - d) a cégek többsége a kibocsátását csak a piacvezető vállalat után, annak termelési mennyiségét (megváltoztathatatlan adottságként) alapul véve határozza meg.
 - e) Egyik előző válasz sem helyes.
5. Válassza ki a **hamis** állítást: A Stackelberg-vezető vállalatok számára az adott kibocsátási szint melletti hiteles elköteleződés eszköze lehet...
- a) a kibocsátási mennyiség előzetes megtermelése és piacra vitele.
 - b) a termelési kapacitás előzetes kiépítése.
 - c) az, ha alacsonyabb árat kér a termékért, mint a követő vállalat.
 - d) a vállalat előzetes (korábbi piaci működés során megszerzett) hírneve, reputációja.
 - e) Egyik előző válasz sem hamis.
6. A társadalmi jólét szempontjából a tanult oligopólium-modellek közül azonos, konstans vállalati határköltések, homogén termékek és 0 fix költség esetén, kapacitáskorlátok hiányában a legkedvezőbb...
- a) a szimultán mennyiségi verseny modellje.
 - b) a szimultán árverseny modellje.
 - c) a mennyiségi vezérlés (szekvenciális mennyiségi döntés) modellje.
 - d) A társadalmi jólét szintje mindegyik tanult modell esetén ugyanakkora.
 - e) Ennyi információ alapján nem dönthető el, hogy melyik a legkedvezőbb.

DEFINÍCIÓ

7. Határozza meg a következő fogalmakat! (5+5+5+5 pont)

a) Stackelberg-modell:

.....

.....

.....

b) Kartell:

.....

.....

.....

- c) Kapacitáskorlát:
-
-
-
- d) Oligopólium:
-
-
-

SZÁMÍTÁSI FELADATOK

I. Egy Stackelberg-duopóliumban a vezető és a követő vállalat határkölsége is 20. Mindkét vállalat fix költsége 0. A piac kereslet a következő: $Q=800-2p$.

- a) Mekkora lesz az egyes vállalatok termelése és profitja, illetve a piaci ár?
- b) Mekkora lesz a fogyasztói többlet és a holtteher-veszteség?
- c) Mekkora lesz az iparágban a HHI?

(6+4+2 pont)

II. Bergengóciában a (közeli helyettesítő nélküli) jódozott só előállításával két egyforma vállalat foglalkozik, azonos, $MC = 200$ határkölség mellett, 0 fixkölséggel. A só iránti piaci keresletet a $Q=1800-2P$ függvénnyel jellemezhetjük. Az iparágban eredetileg Bertrand-verseny volt (homogén termékekkel, kapacitáskorlátok nélkül), de mivel Bergengóciában versenyhatóság „szerencsére” nem működik, a cégek a nyereségük növelése érdekében kartell alakítását határozták el a megállapodást megszegőkkel szemben trigger (büntetésioldó) stratégiát alkalmazva.

- a) Határozza meg a cégek eredeti kibocsátását és profitját a kartell kialakítását megelőzően!
- b) Határozza meg a cégek remélt összprofitját, amennyiben a kartell működőképesnek bizonyul!
- c) Határozza meg a kritikus diszkonttényező értékét, amely mellett egy kartelltag számára közömbös, hogy csal-e, vagy betartja a kartell-megállapodást!

(4+3+6 pont)

III. Egy Cournot-versennyel jellemezhető iparág inverz keresleti függvénye: $P=400-2Q$, az iparágban négy vállalat van a következő (konstans) határkölségekkel: $MC_1=MC_2=MC_3=40$; $MC_4=60$. Valamennyi vállalat fix költsége 100.

- a) Írja fel az első és a negyedik vállalat legjobbválasz-függvényeit!
- b) Mekkora lesz az egyes vállalatok és az iparág összes termelése?
- c) Mekkora lesz a piaci ár és a vállalatok profitja?

(4+5+3 pont)

IV. Az Intel és az AMD processzorgyártó vállalatok szeretnék meghatározni az optimális termelési mennyiségüket. A vállalatokról tudjuk, az általuk termelt termék a fogyasztók számára tökéletesen helyettesítő, illetve az is ismert, hogy a határkölségük konstans 20, a fix költségük pedig nulla. Az iparág inverz piaci keresleti függvénye a következő alakú: $P=80-Q$. A vállalatok háromféle termelési mennyiség közül választhatnak technológiai okok miatt: 15, 20 vagy 30 egységet képesek termelni.

- a) Írja fel a játék kifizetési mátrixát, ha a vállalatok a döntésüket szimultán hozzák meg! Határozza meg a játék Nash-egyensúlyát!
- b) Mi történne akkor, ha szimultán játék helyett a szereplők szekvenciális játékot játszanának, és az első lépést az AMD tenné meg, az Intel pedig csak ezt követően, az AMD lépésének tudatában határozná meg a termelési mennyiségét? Írja fel a játékot alkalmas formában, és adja meg a várható kimenetelét!

(7+6 pont)